

V majniškem jutru.

Spisal Andrej Rapč.

Skrivnostno je priplezalo solnce izza Starega grada. Rzsulo je natiho svoje zlate pramene po molčečih smrekah, jelkah, brezah, gabrih in borih, natiho, da jih ne vzdrami iz jutranjega sna ten pogledalo potem mehko, a vendar prodirno z zlatimi očmi, tisočermi očmi v prijazno dolinico.

Vse spi še tod. Mehak pajčelan sive megle plava nad njo, in zdi se, da so spredle ta pajčelan jutranje Vile. Razprostira se pajčelan nežno nad poljem in grmičevjem; v večji gostosti plava nad široko Savsko strugo in se obeša med molčeče vejevje vrtnih dreves, ovija vrtnice in druge cvetice: rože, hijacinte, lilije, klinčke in se valovito giblje.

Ravnokar so se usuli vanj solnčni prameni. Zatrepetal je in se je zganil, kot bi bile šinile vanj čarovite sanje. Dolina je zabliščala v tisočernih bojah v neizrazni lepoti in si je mela zaspane oči. Diven čar se je razpredel čreznjo in je počival nad njo nedopovedljivo nežno, nepopisno veličastno.

In solnce se je vzveselilo in se je divilo samo sebi in svoji mehki slikarski umetnosti, pa je plezalo više in više na strmi svoji poti.

To je deveta dežela, dežela vztočnih pravljic!

Nagajivo so pokukali solnčni žarki po hišah. V tihe spalnice so se pokradli, dasi so bila okna skrbno zagrnjena, zagrnjena na ljubo včlikemu pomirjevalcu bolesi in trpljenja: snu. In razpredli so solnčni žarki po spalnica in po vseh poslopjih zlato, nežno mrežo. Ponosno so zrla v svet stara napolpodrta poslopja, stare razvaline nekda mogočnega gradu, mlade v jutranjem solncu kot šele v novo življenje ustvarjene.

Tja na visoko, prastaro vaško lipo so pohiteli žarki, na vaško lipo, na nedeljsko zbiralishče starih očancev in krepkih mož, pa so polzeli v tisočernih bojah in izpremenah med vejevjem, prodrli morje solnčnih listov in delali zlate lise pod lipo po tleh, se lovili in begali med vejevjem kakor bi radovedno poslušali in umeli govorico šepetajočih listov, ki je že toliko viher šlo nad njimi, ki so čuli že toliko modrih besed osivelih očancev.

Pa so prodrli nagajivi žarki z največjo nežnostjo ali vendar nagajivo veseli na zračnih perutih do oči malih zaspančkov in vžgali v njih očeh žar, ki je tekmoval z njihovo lepoto. In po temnih prostorih so skozi skrivna okna posijali solnca zlati prameni in nadzorovali povsod, vsepovsod.

V temačnem podstrešju cerkve in visokih, temnih linah zvonika so se zazibali nizzdol viseči netopirji in se hoteli skriti pred žarkov oživljajočo lučjo. Ognjeno je pogledala sova v temnem kotičku kot bi se jezila nad krasoto majniškega jutra. O, zbolele so jo oči.

Razsuli so se solnčni žarki po široki livadi, in zažarela je vsa v dragocenih opalnih. Pregrnili so jo z zlatimi preprogami. Mehak veter je šepetal in pravil prešernožive pravlјice cveticam v svetlobi majniškega jutra, netopirjem in uharicam v temačnih duplih, pravlјice, ki jih je slišal pripovedovati tam v deveti deželi, v belih gradovih.

„Poslušajte me, cvetice, vi netopirji, ve sove, vse stvarstvo me poslušaj,“ je rahlo dihal.

„Tudi o oni-le razvalini gori“ — pokazal je nanjo — „ki plameni v zlati zarji majniškega jutra, sem čul pravlјico, pravlјico žalostno in veselo tam za devetimi gorami, tam v čudezni deželi! Moj praoče jo je pravil nam mlajšim. Gori v razvalinah Starega gradu biva deklica, lepa ko solnce, mila ko luna, a nevidna nam vsem.“

Ko v jasnih mesečnih nočeh poje slavec svojo uspravanko, ko polze lunini traki ko mleko po razvalini, smrekah, jelkah, gabrih in borih in rado vedno gledajo v temne prostore med razrušenim kamenjem razvaline, ki gleda z velikimi, belimi očmi v dolino, tedaj sedi na stolpu razvaline deklica, lepa kot solnce, mila ko luna, in iz oči ji lijó solze, ki se bleste v luninih žarkih tako krasno, tako nedopovedljivo lepo, da vi vsi, ve cvetice, netopirji, uharice, vse stvarstvo, ne morete sanjati o taki lepoti, ker se taka lepota vidi le v deveti deželi. Pa nekoliko te krasote, nekoliko slaja devete dežele tudi tu lahko okusite, ako rešite zakleto deklico . . .“

Solnce se je v velikem loku dvignilo na nebo in se poredno smejalo bahaču vetru, ta pa je nadaljeval tako-le:

„V majniškem jutru je moči rešiti deklico. Ljudje so jo že poizkušali rešiti, a posrečilo se jim ne bo nikdar. Usojeno je to le cvetičnemu in ptičjemu svetu. Zato pa poslušajte, ve cvetice: ciklamni še posebe in druge cvetke, zato pa odpri uho ti, uharica, čuk in netopir in ve druge ptice, odprite ušesa in čujte: v majniškem jutru jo lahko rešite, ako pridete v velikem številu gor k razvalini, preden jo obsije prvi solnčni žar, in jo pozdravite tako-le:

Pada
Nada
v jutru maja
nate deklica, trnolčica.
Preden solnce sine,
zadnji mrak izgine,
te pozdravljamo tu: Nada!

In čuli so pravljico ciklamni in čuli jo po mračnih votlinah čuki in sove in netopirji, čulo jo je vse stvarstvo . . .

* * *

Majniško jutro. Gori pri razvalini kimajo ciklamni v jutranjem hladu, uharice in čuki se okorno gibljejo po duplih in debelo gledajo. Z vrha stolpa kapajo v prah solze, bleščeče se v prvem žaru vzhajajočega solnca.

Prihiteli so v majniškem jutru ciklamni k razvalini in šepetali ljubek pozdrav Nadi, in brzele so k razvalini sove, čuki in netopirji pozdravljat Nado. Razne druge cvetke so izpulile nežne svoje nožice iz tal in so romale k razvalini — k Nadi. Ciklamni pa so pristopicali najvišje in so klicali mogočen pozdrav. Uharice so ukale, čuki in netopirji so pozdravljali lepo Nado.

* * *

Solnca majniškega prvi sij zlati rob veličastnega nebnega oboka . . .

Ali še joče biserne solze gori v stari razvalini zakleta deklica, lepa ko majniško jutro, mila ko luna na polnočnem nebu? Ali je rešena? . . .

Veselja plaka! Lepo majniško jutro — zakleta deklica — se je porodilo in siplje biserno roso po ciklarnih in po drugih cveticah, po smrekah in brezah, po jelkah in po borih, pa gleda veselo, rešena zimskih spon, tudi po mračnih duplih k učenim sovam, čukom in prhutajočim netopirjem. Mladost, oh, mladost!

Zjutraj.

Ko zapoje ptičica:

či-či-ri,

v sobi smeh sladak zveni:

hi-hi-hi.

Pa sem te prehitel speť,

ha-ha-ha!

Ptička poje: či-či-ri —

on se ji smehlja.

Smuknili so žarki v hram —

he-he-he!

Pojte, nagajivčki, tja,

kjer lenuhi spe! . . .

Borisov.

